

Asia: VN/14930/2022

Vuoroasuvan lapsen elatusavun suuruuden arvioiminen; työryhmän ehdotus

Lausunnonantajan lausunto

Voitte kirjoittaa lausuntonne alla olevaan tekstikenttään

Pyydettynä lausuntona Suomen Asianajajaliitto (jäljempänä ”Asianajajaliitto”) esittää seuraavaa.

Työryhmän tehtävänä on ollut valmistella ehdotus vuoroasuvan lapsen elatusavun määrittämisessä huomioon otettavista näkökohdista. Tarkoituksena on täydentää vuonna 2007 julkaistua ohjetta lapsen elatusavun suuruuden arvioimiseksi (OM 2007:2).

Asianajajaliitto katsoo, että ehdotus on kokonaisuutena hyvin valmisteltu. Laskelmaesimerkit ovat pääosin selkeitä ja havainnollistavia.

Ehdotetut poikkeukset vuoden 2007 ohjeeseen

Asianajajaliitolla ei ole huomautettavaa esitykseen sikäli, kun siinä ehdotetaan poikkeuksia vuoden 2007 elatusapuohjeeseen vuoroasuvan lapsen elatusavun laskemisen osalta.

Ehdotuksessa selostetaan ne tekijät, joita on tarpeen käsitellä vuoroasuvan lapsen elatuslaskelmaa tehtäessä, toisin kuin vuoden 2007 elatusapuohjeessa on tehty. Ehdotuksen mukaan ns. lapsen yleiset kustannukset jaetaan puoliksi vanhempien kesken. Lapsen osuus asumiskustannuksista on ehdotettu jyvitetävän vuoden 2007 ohjeen mukaisesti kuitenkin niin, että lapsen osuutena otetaan huomioon puolet vuoden 2007 ohjeen taulukossa osoitetusta prosenttiosuudesta kummankin vanhemman osalta. Ehdotukset ovat hyvin perusteltuja.

Vanhempien elatuskyvyn arvioimisessa vaikuttavien asumiskustannusten osalta työryhmä on katsonut, että vuoden 2007 ohjeen mukaiset periaatteet soveltuvat sellaisenaan myös vuoroasumistilanteessa. Vanhemman asumiskustannusten kohtuullisuutta harkittaessa otetaan huomioon vuoroasuvan lapsen aiheuttama tilan tarve.

Mikäli vanhemman luona vuoroasuu lapsi, josta tämä on elatusvelvollinen, otetaan hänen osaltaan muuna elatusvastuuna huomioon puolet ns. yleisistä kustannuksista. Ehdotus on johdonmukainen ja perusteltu.

Ehdotuksen mukaan luonapitovähennystä ei tehdä vuoroasuvan lapsen elatuslaskelmassa. Tämä on johdonmukaista ja perusteltua. Kun yleiset kulut ja lapsen asumiskulut vuoroasumistilanteessa ehdotuksen mukaan puolitetaan ei luonapitovähennykselle ole tarvetta.

Elatustuki puutteellisen elatuskyvyn tilanteissa

Työryhmä on pohtinut puutteellisen elatuskyvyn laskentatapaa vuoroasumistilanteessa. Vuoroasumistilanteessa kumpi tahansa voidaan velvoittaa suorittamaan elatusapua. Ehdotuksen mukaan vuoroasumistilanteessa, kun elatusapu vahvistetaan elatustukea pienemmäksi, merkitään ratkaisuun tämän johtuvan puutteellisesta elatuskyvystä vain tilanteessa, jossa kummankin elatusvelvollisen elatuskyky erikseen arvioituna on pienempi kuin täysimääräinen elatustuki. Jos toisen tai molempien vanhempien elatuskyky on näin laskettuna täysimääräistä elatustukea suurempi, elatustukea pienemmäksi vahvistetun elatusavun määrä johtuu muusta syystä kuin puutteellisesta elatuskyvystä. Tilannetta on havainnollistettu ehdotuksessa laskuesimerkeillä 4 ja 5.

Asianajajaliiton näkökulmasta ohjetta on tarkasteltava myös työvälineenä elatusapuasioita hoitaville asianajajille. Ohjeen käyttäjän tulisi pystyä saamaan ohjeen avulla selville elatustuen määrä ja saaja.

Ohjeen lukija ei pysty ohjeen ja laskentaesimerkkien perusteella saamaan selville, kummalle vanhemmalle elatustuki puutteellisen elatuskyvyn tilanteissa tullaan maksamaan vai maksetaanko se osittain molemmille. Ohjetta käytännön työssään käyttävien avustajien kannalta olisi hyvä, että ohjeessa selvennettäisiin, onko tarkoituksena, että elatustuki maksettaisiin vain toiselle vanhemmalle vai onko tarkoituksena, että se maksettaisiin osittain molemmille vanhemmille.

Ehdotuksen mukaan elatustuki tulisi maksettavaksi vain tilanteessa, jossa kummankin elatusvelvollisen elatuskyky on erikseen arvioituna pienempi kuin täysimääräinen elatustuki.

Elatustuki olisi perusteltua maksaa molemmille vanhemmille siinä suhteessa, kuin heidän elatuskykynsä alittavat täysimääräisen elatustuen määrän.

Asianajajaliitto ehdottaa ohjeeseen lisättäväksi tiedot siitä, kenelle elatustuki on puutteellisen elatuskyvyn tilanteessa ajateltu maksettavaksi.

Helsingissä 20. päivänä maaliskuuta 2023

SUOMEN ASIANAJAJALIITTO

Niko Jakobsson

Suomen Asianajajaliiton pääsihteeri

LAATI

Asianajaja Jyrki Kuusivaara, Asianajotoimisto Kuusivaara Oy, Helsinki

Suomen Asianajajaliiton lausunnot valmistellaan oikeudellisissa asiantuntijaryhmissä, joiden toiminnassa on mukana noin 120 asianajajaa. Tämä lausunto on valmisteltu perhe- ja perintöoikeuden asiantuntijaryhmässä.

Enne Heidi
Suomen Asianajajaliitto